

15. Курс институциональной экономики. / Кузьминов Я. И., Бендукидзе К. А., Юдкевич М. М., М.: ГУ—ВШЭ, 2006. Гл. 2.
16. Норт Д. Институты, институциональные изменения и функционирование экономики. – М.: Начала, 1997. См. также: Ostrom E. An agenda for the study of institutions // Public Choice. 1986. Vol. 8, No. 1. – P. 3–26.
17. Schotter A. The economic theory of social institutions.- Cambridge: Cambridge University Press, 1981.
18. Hurwicz L. But Who Will Guard the Guardians // University of Minnesota working paper. 1998. P. 3. http://www.econ.umn.edu/workingpapers/hurwicz_guardians.pdf.
19. Уорнер М. Классики менеджмента / Пер. с англ. – СПб: Питер, 2001. – 1160 с.
20. Вайн С. Фундаментальный анализ рынка : практика // Институт проблем предпринимательства – 2008-01-21 <http://www.ipnou.ru/article.php?idarticle=003791>.

Сьогодні надзвичайно актуальним є визначення стратегічних цілей і завдань системи національної безпеки України, механізмів їх реалізації.

Вагомий внесок у дослідження цієї проблеми зробили вітчизняні вчені І. К. Макаренко, А. В. Возженіков, Г. В. Карпенко, В. О. Косевцов, А. І. Семенченко, Г. П. Ситник, які показали нові методологічні підходи до вдосконалення системи національної безпеки України.

При цьому необхідно чітко усвідомлювати відмінність стартових позицій, змісту завдань та характеру загроз національній безпеці для України та держав, що входять до Європейського Союзу.

Державна політика забезпечення національної безпеки в Україні має наступні характерні особливості.

1. Україна – суверенна, унітарна, правова європейська держава, яка має власну історію державотворення та розвитку демократичних інститутів, національну культурну та духовну традиції. З початку ХХІ століття розвивається в існуючих кордонах на основі здійснення Українським народом свого невід’ємного права на самовизначення.

2. Політика забезпечення національної безпеки в Україні супроводжується трансформаціями відповідних державних інститутів. В країні триває політична реформа. Діяльність Президента, Кабінету Міністрів, Верховної Ради та судової гілки влади остаточно не унормовано.

3. В українському суспільстві не досягнуто консенсусу щодо зовнішньополітичних пріоритетів держави.

4. Ступінь готовності України інтегруватися до європейських інститутів все ще не відповідає вимогам ЄС.

В Україні триває державотворчий процес. Політична система не є усталеною, триває пошук оптимальної моделі державного управління. Досвід країн-членів Європейського Союзу, в цьому контексті, необхідно враховувати. Зокрема, в «Стратегії національної безпеки» України зазначається, що реформування системи забезпечення Національної безпеки передбачає підтримання Збройних Сил України та інших військових формувань у стані високої боєздатності, досягнення оптимальної чисельності структур сектору безпеки, удосконалення правової бази, приведення кримінального законодавства та судочинства у відповідність до стандартів і рекомендацій ЄС.

З огляду на динамічний та суперечливий характер внутрішньополітичного життя в Україні, досвід країн-членів ЄС є необхідним орієнтиром на шляху до Європейського Союзу.

Традиції та практика забезпечення національної безпеки в країнах ЄС

Серед чинників, що визначають зміст та напрями реалізації державної політики у сфері національної безпеки країн-членів ЄС, ключовими є наступні чинники.

1. Політична система кожної з країн Старої Європи є усталеною. Діяльність державних інститутів здійснюється на основі розподілу повноважень гілок влади та в умовах контролю громадянського суспільства.

2. Більшість країн ЄС (крім нейтральних Швеції, Австрії, Фінляндії та Ірландії) є членами системи колективної безпеки НАТО.

3. Ключовим внутрішньополітичним завданням національних урядів є збереження існуючих високих стандартів життя, демократичних прав і свобод. У зовнішньополітичній сфері країни ЄС реалізують стратегію «Єдиної Європи» - самостійного впливового центру сили.

Державну політику у сфері національної безпеки в країнах-членах ЄС необхідно розглядати крізь призму двох взаємопов’язаних тенденцій:

1) поглиблення інтеграційних процесів, збільшення повноважень наддержавних інститутів з питань безпеки та оборони;

2) протидія новим глобальним загрозам, насамперед, тероризму, релігійному екстремізму й сепаратизму, що зумовлює посилення заходів безпеки й відповідно посилення впливу національних урядів.

УДК 351.86ЄС

Юрій Овчаренко

ДЕРЖАВНА ПОЛІТИКА ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ НАЦІОНАЛЬНОЇ БЕЗПЕКИ В КРАЇНАХ ЄВРОПЕЙСЬКОГО СОЮЗУ: ДОСВІД ДЛЯ УКРАЇНИ

У статті аналізується досвід та практика забезпечення національної безпеки в країнах ЄС. Досліджуються конституційні повноваження з питань національної безпеки в країнах-членах ЄС. Визначаються особливості державної політики забезпечення національної безпеки в Україні.

Ключові слова: державна політика, державне управління, забезпечення національної безпеки держави, національна безпека.

постановка проблеми

Рівень забезпечення національної безпеки держави залежить, насамперед, від ефективності функціонування відповідних органів державної влади. Ключовим фактором, який визначає реальний стан національної безпеки, є існуюча в державі політична система та її дієвість, що встановлює розподіл сфер впливу й повноважень між гілками влади. Реалізація Україною стратегії інтеграції до Європейського Союзу обумовлює необхідність врахування досвіду країн, що вже здійснили трансформацію інститутів забезпечення національної безпеки у відповідності до європейської демократичної традиції, а також їх адаптацію до характеру загроз для країн – членів ЄС. Безпека України у контексті загальноєвропейської безпеки ґрунтується на тому, що розвиток і зміцнення ЄС поглиблюють загальноєвропейську безпеку в усіх її вимірах.

мета

Метою статті є аналіз державної політики забезпечення національної безпеки в країнах ЄС та її використання в Україні.

© Овчаренко Ю.О., 2010.

Фундаментальним принципом системи національної безпеки в країнах Старої Європи є забезпечення прав і свобод громадян. Зовнішня політика та оборона залишаються у виключній юрисдикції національних урядів.

Аналізуючи європейський досвід реалізації політики у сфері національної безпеки, необхідно враховувати, що ключовим чинником, гарантом національного суверенітету й протидії зовнішнім загрозам для цих держав залишається воєнно-політичний блок НАТО відповідно до положення статті 5 про «колективну допомогу» Північноатлантичного Договору.

Американська військова присутність та особливо ядерна складова НАТО гарантували безпеку країнам-членам Альянсу, яка базувалась на принципах колективної та територіальної оборони. Під фактичним військово-політичним протекторатом США рівень економічного розвитку, якість життя та громадських прав і свобод в країнах Євросоюзу досягли найвищих у світі стандартів. Саме тому, країни Західної Європи все ще не сформували спільної політики у сфері зовнішньої політики та оборони, зосередивши інтеграційні процеси у соціально-економічній та суспільно-політичній площині.

Вступ до ЄС та НАТО країн-членів «Варшавського Договору» та Балтії завершив історичну місію протистояння Сполучених Штатів радянській загрози. Завершення «холодної війни» призвело до суттєвого зниження військово-політичної залежності європейських країн від США. Зростаюча фінансово-економічна могутність фундаторів ЄС (насамперед Німеччини та Франції) та поява нових загроз сталому розвитку європейських націй спонукали до інтенсифікації процесу формування загальноєвропейської політики у сфері безпеки та оборони. Наріжним каменем у цьому процесі став юридично обов'язковий для всіх країн-членів ЄС акт – Спільна зовнішня та безпекова політика (Common Foreign and Security Policy – CFSP), в якому було зафіксовано міжнародно-правове зобов'язання держав спільно розробляти та здійснювати європейську зовнішню політику та політику у сфері безпеки та оборони. Маастрихтським Договором 1993 року було визначено наступні цілі та завдання CFSP:

- захист спільних цінностей, інтересів та незалежності ЄС;
- укріплення безпеки Євросоюзу;
- збереження миру та міжнародної безпеки у відповідності до Статуту ООН, Гельсінського заключного акту та Паризької Хартії;
- сприяння міжнародній співпраці;
- розвиток та укріплення демократії й правової держави;
- повага до основних прав та свобод людини.

Неспроможність ЄС власними силами гарантувати мир та безпеку в колишній Югославії й протидіяти загрозам міжнародного тероризму засвідчили необхідність пошуку нових механізмів реалізації задекларованих у CFSP завдань. Насамперед, це стосується створення та досягнення дієздатності Сил швидкого реагування Європейського Союзу та механізму цивільного врегулювання криз.

Саме тому, в 1999 році на саміті ЄС в Кельні CFSP була доповнена Спільною європейською політикою безпеки та оборони (European Security and Defence Policy-ESDP). Інституціональною основою загальноєвропейської політики безпеки та оборони стали Комітет з питань політики та безпеки, Військовий комітет, Військовий штаб, Європейський супутниковий центр, Центр збору та збереження інформації.

Кінцевою метою цих зусиль стало створення 60-тисячних Європейських сил швидкого реагування (ЄСШР) з власним командуванням, засобами зв'язку, розвідки, морським контингентом та авіацією для виконання Петербургських завдань:

- гуманітарні та рятувальні операції;
- миротворчі операції;
- бойові операції з керування кризами.

Створення країнами Європейського Союзу ЄСШР, крім цих функціональних завдань, мало на меті також наступні політичні цілі.

1. Засвідчити спроможність Євросоюзу реалізовувати самостійну політику у сфері безпеки та оборони на європейському континенті.

2. Позбавитись залежності від Сполучених Штатів у вирішенні суто європейських справ.

3. Інституціонально ствердити ЄС, як сильного, самостійного геополітичного актора.

В 2003 році було прийнято «Європейську стратегію безпеки» (European Security Strategy), яка відображала загрози, цілі та завдання у сфері безпеки та оборони – спільні для країн-членів ЄС. *Європейську безпекову та оборонну політику* можна розглядати як зовнішньополітичну діяльність ЄС, спрямовану на реалізацію спільних стратегічних цілей держав-членів у сфері коопераційної безпеки, що може бути трансформована в систему колективної безпеки. Серед комплексу завдань Стратегії ключовими були визначені наступні:

- створення необхідних умов для стабільного розвитку та дієздатного державного управління в країнах – безпосередніх сусідах ЄС;
- підтримка світового порядку на основі ефективних форм багатосторонньої співпраці;
- боротьба зі старими та новими загрозами, запобігання будь-яких конфліктів.

Повноважні представники країн Європейського Союзу визнали, що забезпечення необхідного рівня безпеки виходить за межі національних кордонів й вимагає пошуку адекватних механізмів нейтралізації глобальних загроз сучасного світу. Об'єднана Європа, як самостійний актор системи міжнародних відносин, визначила наступні загрози сучасності:

1. Міжнародний тероризм.
2. Розповсюдження зброї масового ураження.
3. Регіональні конфлікти.
4. Низька якість державного управління, корупція, зловживання владою та загальна слабкість державних інститутів.
5. Організована злочинність.

Положення Стратегії були зафіксовані на саміті Європейського Союзу 13 грудня 2007 року в «Лісабонському договорі про внесення змін до Договору про Європейський Союз та Договору про створення Європейського Співтовариства» (Treaty of Lisbon amending the Treaty on European Union and the Treaty establishing the European Community). Згідно з положеннями Лісабонського договору, перехід до спільної політики у сфері оборони здійснюється на підставі одноголосного рішення Європейської Комісії. Договір передбачає колективну відповідальність країн-членів ЄС, обов'язкове надання допомоги всіма можливими засобами країні, що стала жертвою агресії. Положення Лісабонського договору для Об'єднаної Європи про «взаємну допомогу» фактично дублює П'яту статтю Вашингтонського договору про створення НАТО. Північноатлантичний альянс характеризується Стратегією, як один з основних елементів системи міжнародної безпеки. При цьому, договірно-правові зобов'язання у сфері безпеки та оборони країн-членів ЄС реалізуються з огляду на безумовне верховенство положень Статуту ООН, не порушуючи специфічних положень національного законодавства нейтральних країн та зобов'язань членства в Північноатлантичному альянсі.

Конституційні повноваження з питань національної безпеки та оборони в країнах-членах ЄС.

Регламентація питань національної безпеки та оборони займає ключове місце у законодавстві країн-членів Європейського Союзу. Проблема повноважень та компетенції державних інститутів у сфері забезпечення національної безпеки регламентується на основі двох визначальних принципів:

1. Пріоритет прав та свобод людини.
2. Розподіл повноважень між гілками влади.

Розподіл повноважень різних гілок влади залежить від історично обумовленої політичної системи.

У більшості країн ЄС (ФРН, Греції, Португалії, Австрії, Італії та ін.) діє парламентська модель – глави урядів, які пред-

ставляють політичні партії, що отримали більшість на парламентських виборах, мають визначальний вплив у внутрішньополітичному житті.

Змішана (президентсько-парламентська) політична система у Польщі, Румунії, Фінляндії та Франції передбачає значний вплив президента на політичні процеси.

Сім країн Старої Європи: Бельгія, Великобританія, Данія, Іспанія, Люксембург, Нідерланди та Швеція є парламентськими (конституційними) монархіями. Інститут президента в цих державах відсутній, офіційний статус монарха, як глави держави, визначено конституційними актами XIX-XX ст. У Великій Британії діють державні акти XVII ст. та норми звичаєвого права. В Іспанії монархію було відновлено після смерті генерала Ф. Франко у 1975 році.

Конституційні норми стосовно повноважень та компетенції інституту монарха в країнах ЄС, до певної міри, різняться, але ключовою є роль монарха, як символу єдності нації та гаранта державного суверенітету. Глава держави у парламентській монархії фактично не втручається у внутрішньополітичні процеси, але залишається верховним арбітром та гарантом стабільної роботи всіх гілок влади.

Яскравим прикладом ефективності моделі конституційної монархії у процесі політичної трансформації став досвід Іспанії. Після відновлення династії Бурбонів, король Хуан Карлос підписав «Закон про політичну реформу в Іспанії». Згідно з цим законом було ліквідовано політичну систему «франкізму» й проведено вибори до парламенту Установчих Кортесів. Парламент підготував текст нової Конституції, яка була прийнята у 1978 році на всенародному референдумі. Іспанія проголосувалась соціальною, демократичною, правовою державою з політичним устроєм у формі парламентської монархії. Іспанська Конституція визначає функції монарха, як «охоронця історичної цілісності, відносин держави-метрополії з колишніми колоніями та охоронця державної єдності в умовах конституційного визнання особливої державної організації». Реалізуючи свої повноваження, Король Іспанії у 1981 році подолав спробу військових здійснити державний переворот й забезпечив збереження конституційного устрою держави.

Іспанський досвід доводить, що в системі національної безпеки держави одним з ключових чинників є легітимна незалежна політична постать (монарх або президент) – гарант забезпечення фундаментальних інтересів всієї нації в умовах протистояння різних політичних сил, етнічних та релігійних угруповань в середині держави та подолання зовнішніх загроз національному суверенітету.

Європейська конституційна традиція розмежовує повноваження парламенту з прийняття законів у сфері безпеки й оборони та повноваження глави держави, або глави уряду у питаннях керівництва збройними силами та іншими структурами сектору безпеки. У більшості країн ЄС глава держави – президент або монарх – є верховним головнокомандуючим й має право призначати на будь-які військові та цивільні посади у сфері забезпечення національної безпеки.

Конституції країн-членів Європейського Союзу відносять до компетенції глави держави право на розпуск парламенту в кризових для стану національної безпеки ситуаціях. Глава держави призначає міністра оборони, здійснює загальне керівництво у сфері національної безпеки та оборони. За рішенням уряду президент проголошує надзвичайний стан у державі. Водночас, у більшій частині європейських країн президент не отримує надзвичайних повноважень у разі впровадження надзвичайного стану. Парламент та уряд зберігають свій, визначений конституцією, статус. Міжнародні договори політичного й військового характеру, законодавчі акти, що стосуються територіальної цілісності, прав та свобод громадян вступають у дію виключно після схвалення парламентом.

У парламентських республіках країн Європейського Союзу президент легітимізує політичні рішення, прийняті парламентом та урядом, й не має повноважень приймати їх самостійно.

Глава держави зберігає право звернутися безпосередньо до народу у кризових для національної безпеки держави ситуаціях. Рішення загальнонаціонального референдуму, ініційованого президентом, має найвищий рівень легітимності.

Крім традиційних для світової практики державного управління інститутів (президент, парламент, уряд) у країнах Старої Європи діють, створені за французькою моделлю, Конституційні (Державні) Ради. Маючи різний формально-правовий статус, Державні Ради виконують функцію найвищих органів адміністративної юстиції. Знаходячись над юрисдикцією законодавчої, виконавчої та судової влади, Державні Ради мають компетенцію експертизи та остаточного затвердження законодавчих актів, міжнародних договорів, доктрин, конвенцій, що мають вплив на стан національної безпеки в державі. Державні Ради відіграють роль «Третейського судді» між гілками влади й виносять остаточні рішення стосовно «конфліктів компетенції» між президентом та парламентом.

Практична діяльність органів державної влади у сфері національної безпеки спрямована на максимальне сприяння інститутам громадянського суспільства й зосереджена на протидії загрозам зовнішнього озброєного втручання.

Законодавство європейських держав жорстко регламентує функції збройних сил, визначає неприпустимість їх участі у внутрішньополітичному житті, крім умов надзвичайного стану. Зокрема, стаття 275 Конституції Португалії визначає, що «Збройні Сили держави у найвищому ступені деполітизовані, військовослужбовці не можуть використовувати зброю, посаду та службовий статус з метою будь-якого впливу на політику».

Найбільш прийнятним для України є досвід розбудови ефективної системи державного управління національною безпекою Франції. Французька республіка – один з фундаторів Європейського Союзу. Після Революції 1789 року Франція пройшла складний шлях політичної трансформації від абсолютної монархії до президентсько-парламентської республіки Ш. Де Голя (1958 р., П'ята республіка). Для України французький досвід є корисним у зв'язку з тим, що за будь-якої моделі державного управління, Франція здійснювала зовнішню та внутрішню політику самостійно, виключно з огляду на національні інтереси.

За Конституцією Франції президент є гарантом незалежності, територіальної цілісності та міжнародних договорів Французької республіки. Президент несе особисту відповідальність за існування Франції, її майбутнє, захищає її вищі національні інтереси. Президент, як глава держави, стоїть над трьома гілками влади й за Конституцією має наступні повноваження:

- на власний розсуд призначати й звільняти прем'єр-міністра;
- затверджувати закони, прийняті парламентом, застосовувати «право вето»;
- має право виносити на референдум будь-який законопроект, що має відношення до організації публічної влади, економічної, соціальної та зовнішньої політики;
- має право направляти будь-який Закон до Конституційної Ради для перевірки відповідності нормам Конституції.

У контексті реалізації державної політики національної безпеки, на особливу увагу заслуговує стаття 16 Конституції Франції. Відповідно до її положень: «...коли держава перебуває у стані національної кризи, існує небезпека військового вторгнення, республіканські інститути знаходяться під загрозою, а ефективне функціонування конституційних державних інститутів неможливе». Президент після необхідних консультацій з прем'єр-міністром, керівниками обох палат парламенту та Конституційною Радою (КР) перебирає на себе всю повноту влади в державі з метою «забезпечен-

ня конституційним інститутам державної влади засобів виконання їх завдань».

Важливою ланкою у системі забезпечення національної безпеки Франції є Конституційна Рада. Цей орган влади складається з 9 членів, які обираються на дев'ять років третиною від Президента, Сенату та Національних Зборів. Конституційна Рада є незалежним від всіх гілок влади, найвищим державним інститутом, який гарантує забезпечення прав і свобод громадян й національної безпеки держави. Існування КР унеможливило узурпацію повноважень однією з гілок влади. До виключної прерогативи Конституційної Ради належить контроль за процедурою президентських та парламентських виборів й затвердження результатів референдуму. Рішення КР про конституційність будь-якого законодавчого акту є остаточним й обов'язковим до виконання на всій території держави.

Компетенція та повноваження органів державної влади, що забезпечують безпеку в державі, жорстко регламентовані нормами конституції та окремими законами. Серед чинників, що визначають правові межі сектору безпеки в європейських країнах, ключовими є:

- деполітизація, неможливість участі у політичному житті;
- громадянський (демократичний) контроль за діяльністю силових структур;
- виключна прерогатива держави у створенні озброєних угруповань;
- заборона зміни чинного законодавства у сфері національної безпеки в умовах надзвичайного та військового стану.

Таким чином, досвід країн ЄС у формуванні державної політики забезпечення національної безпеки може бути корисним для України в період підготовки та впровадження нових редакцій Стратегії національної безпеки та Воєнної доктрини. Цей досвід дасть змогу наблизитись до стратегічної мети нашої країни – євроінтеграції.

Література.

1. Фукуяма Ф. Конец истории? // Философия истории: Антология. – М., 1995. – С. 290–391.
2. Henry A. Kissinger. Diplomacy. – N.Y.: Simon and Schuster, 1994. – 912 p.
3. Дюррозель Ж. -Б. История дипломатии від 1919 року до наших днів. – К.: Основи, 1999. – 903 с.
4. Біла книга 2007. Оборонна політика України // Військо України. – 2008. – № 2. – с. 83–90.
5. Бейлз Е. Глобальне партнерство як стратегічний актив: досягнення ефективності і результативності / Е. Бейлз // Наука і оборона. – 2008. – № 3. – с. 24–29.
6. Романов І. Стратегія національної безпеки / І. Романов // Атлантична панорама. – 2008. – № 6. – с. 34–38.

УДК 330.332

Тетяна Плишка

ДЕРЖАВНЕ СПРИЯННЯ ЗАЛУЧЕННЮ КАПІТАЛЬНИХ ІНВЕСТИЦІЙ В РЕГІОНИ УКРАЇНИ

Стаття присвячена проблемам державного сприяння залученню капітальних інвестицій в регіони України. Досліджені основи та проведений аналіз капітального інвестування в Україні, запропоновано шляхи державного сприяння залученню капітальних інвестицій в регіони України.

Ключові слова: державне сприяння, інвестиції, капітальні інвестиції.

В розвиток економічної сфери внесла корективи світова економічна криза. Державне сприяння залученню капітальних інвестицій в регіони України є найважливішим засобом забезпечення прогресивних структурних зрушень в економіці, що дозволить розв'язати проблеми економічної кризи у вигляді реструктуризації і модернізації, формування майбутніх секторів зростання в економіці.

Державне сприяння залученню капітальних інвестицій в регіони України досліджували С. М. Власенко, М. П. Войнаренко, Р. Г. Коваль, Р. В. Лукач, Т. В. Майорова, А. С. Музиченко, О. М. Підхольний, Л. П. Супрун та інші.

Проте не зважаючи на досягнення у цій сфері, недостатнім є висвітлення проблем державного сприяння залученню капітальних інвестицій в регіони України в умовах світової економічної кризи, що і є завданням цієї статті.

Подолати негативні наслідки світової економічної кризи і відновити економіку можна за допомогою державного сприяння залученню капітальних інвестицій в регіони України. Інвестиції – це довготермінові вкладення капіталу в різні сфери та галузі економіки країни та за її межами з метою привласнення прибутку [2, с. 630]. До капітальних інвестицій відносяться інвестиції в основний капітал (нове будівництво, включаючи розширення діючих підприємств, будівель і споруд; їх технічне переоснащення і реконструкцію; підтримання діючих потужностей; витрати на придбання машин та обладнання; витрати на будівельні і монтажні роботи всіх видів та інше) та інші необоротні матеріальні активи; витрати, пов'язані з поліпшенням об'єкта, що призводять до збільшення майбутньої економічної вигоди, первинно очікуваної від використання об'єкту, і на суму якої збільшується первісна вартість основних засобів; кошти населення на будівництво власних житлових будинків та інше [4, с. 16].

Загальний обсяг капітальних інвестицій зростав протягом 2004–2008 років з 89314 млн. грн. до 272074 млн. грн. та знизився у 2009 році через фінансову кризу до 192878 млн. грн. [5, с.28]. Інвестиції в основний капітал зростали протягом 2004–2008 років з 75714 млн. грн. до 233081 млн. грн. та знизились у 2009 році через фінансову кризу до 151777 млн. грн. через скорочення капітального будівництва, капітального ремонту за закупівлі машин, обладнання та транспортних засобів (табл. 1).

Серед джерел фінансування у 2009 році продовжує зростати питома вага власних коштів підприємств та організацій – 63,3% та зменшуватись частка кредитів та інших позик – 14,2%, коштів іноземних інвесторів – 4,5%, державного бюджету – 4,4%, місцевих бюджетів – 2,7%, інвестиційних фондів – 1,7%.

Серед регіонів України найбільше інвестицій було в 2009 році у м. Київ, Дніпропетровську, Донецьку, Київську, Одеську, Харківську області, найменше – у Закарпатську, Сумську, Тернопільську, Херсонську та Чернігівську області (табл. 2).

Постановка проблеми

аналіз останніх досліджень і публікацій

мета

виклад основного матеріалу

висновки